

BULLETIN

Nr. 75

Oktober 2006

Bulletin

Bulletin udkommer 2 gange om året.
Næste deadline 1. februar 2007

Medlemmer af NKF-dk får bladet tilsendt.

Henvendelser om medlemskab skal ske til medlemmer af bestyrelsen eller optag@nkf-dk.dk

Ansvarshavende redaktør:

Susan Ritterband
Gungevej 13
2650 Hvidovre
bulletin@nkf-dk.dk

Øvrig redaktion:

Karin Wegener Tams
karin.wegener@tams.dk

Annoncer:

Katja Storkholm

Indlæg til Bulletin sendes uformateret på diskette, CD, eller via e-mail til den ansvarshavende redaktør.

Hjemmesider:

www.nkf-dk.dk

Fællesnordisk hjemmeside:
www.nordiskkonservatorforbund.org

IT-ansvarlig og webredaktør: Jens Aagaard
postmaster@nkf-dk.dk

Oplag: 400

Skrifttype: Century Schoolbook
Tryk: L.P. Nielsen Offset Bogtryk

Husk at fortælle, at du har set annoncen i Bulletin, når du handler hos vores annoncører!

NKF-dk's bestyrelse

Michael Højlund Rasmussen
formand
Vejle Amts konserveringsværksted
Maribovej 10
7100 Vejle
Tlf. 7662 1155
formand@nkf-dk.dk

Karen Borchersen
næstformand
Konservatorskolen
Esplanaden 34
1263 København K.
Tlf. 3374 4705
naestformand@nkf-dk.dk

Vivi Lønborg Andersen
kasserer
Arbejdermuseet
Nørrebrogade 66 D
2200 København N.
Tlf. 3524 5495
kasserer@nkf-dk.dk

Susan Ritterband
ansvarshavende redaktør af Bulletin
Gungevej 13
2650 Hvidovre
Tlf. 3649 7049
bulletin@nkf-dk.dk

Maj Ringgaard
arrangementsansvarlig
Frilandsmuseet
Højskolevej 19
2800 Kgs. Lyngby
tlf. 3347 3493
arrangement@nkf-dk.dk

Suppleanter: **Camilla Bastholm**, suppleant1@nkf-dk.dk
Winnie Odder, suppleant2@nkf-dk.dk
Repræsentant i ECCO: **Helle Strehle**, ecco@nkf-dk.dk

Redaktør af „Meddelelser om Konservering“:
Maj Stief Aistrup, maj.stief@get2net.dk

Revisorer: **Karin Wegener Tams og Lin Spaabæk**

Indholdsfortegnelse

Leder	3
Generalforsamling, referat	4
Formandens beretning	6
Arbejds- og strategiplan	9
Arrangement i Grundtvigs Hus, referat	11
Arrangement på Frilandsmuseet, referat	12
Kommende arrangement, Erichsens palæ	13
NKF-dk's arbejdsgrupper, referater	14
ECCO	17
Magisteropgave, Gøteborgs Universitet	20

Vedr. mailinglisten:

En del af de mailadresser, der er i mailinglisten, virker ikke. Der returneres derfor en del mails med besked om, at de ikke kan leveres.

Hvis du ikke har modtaget mails fra mailinglisten i lang tid, kan det være fordi den mailadresse, vi har, er forkert.

Kontakt postmaster@nkf-dk.dk hvis din mailadresse skal ændres. Fremover slettes medlemmer fra listen, når der er modtaget 5 mails retur i træk.

**Tilmeld dig
NKF-dk's
mailingliste
og bliv løbende
informeret.**

Fremgangsmåden er beskrevet på hjemmesiden: www.nkf-dk.dk

Leder

Michael Højlund Rasmussen

I bestyrelsen har vi gennem et års tid talt om, at vi kunne tænke os at starte en diskussion af behovet for kompetenceudvikling blandt konservatorer. Umiddelbart er vi langt fremme, når det gælder tilbud om at øge sine faglige kompetencer i form af efteruddannelser. Der udbydes gennem KEP (Konservatorernes Efteruddannelsespulje) og Konservatorskolen kortere og længere kurser, NFK arrangerer hvert 3. år Nordisk Videreuddannelse kursus og dertil kommer så mange udenlandske tilbud.

Vi har imidlertid tænkt på, at der måske også kunne være behov for at se på mulighederne for at udvikle andre, mere generelle kompetencer, som kunne være medvirkende til at styrke ens position lokalt på arbejdspladsen eller på arbejdsmarkedet generelt. Spørgsmålet har navnlig været diskuteret i forbindelse med nedskæringer, flytning eller andet, hvor konservatorer har måttet finde andet arbejde. Der har også været situationer, hvor konservatorer har følt et behov for personlig udvikling ved f.eks. at udfylde en anden funktion, men hvor man ikke har følt sig rustet til at tage nye udfordringer på sig. Det kunne også være, at man som konservator fra tid til anden har svært ved at se sin rolle i den store sammenhæng og vide, hvordan man får indflydelse på de beslutningsprocesser, man er en del af.

Der er i det hele taget mange situationer, hvor man kan føle et behov for at få styrket nogle af de evner, man udvikler, sideløbende med den faglige viden og erfaring, således at man er mere bevidst om, hvad man *også* kan – udover at konservere og restaurere.

Kompetenceudvikling, coaching, mentorordninger m.m. er begreber, som der opereres med på mange arbejdspladser, hvor man ønsker at medarbejderne skal være parate til hele tiden at tage nye udfordringer op og se sig selv i andre sammenhænge. Spørgsmålet er, om ikke

det også kunne være relevant at forholde sig til som konservator. Det er sådanne spørgsmål, vi ønsker at sætte fokus på i den kommende tid – og vi

lægger ud med en times oplæg og diskussion på det årlige Fuglsø-møde midt i november. Her vil vi prøve at diskutere behovet for kompetenceudvikling og

vurdere om det er noget, vi skal arbejde videre med. Fuglsø-mødet arrangeres af Organisationen Danske Museer.

Generalforsamling, referat

Susan Ritterband

Lørdag d. 20-5-2006 i Grundtvigs Hus, Studiestræde 38, København
Til stede: 18

Dagsordenen:

- 1 Formandens beretning for det forløbne år.
- 2 Regnskabsaflæggelse og budget.
- 3 Optagelse af ordinære medlemmer.
- 4 Eventuelle forslag fra bestyrelse eller medlemmer.
- 5 Valg af formand og øvrige bestyrelse plus én suppleant (jfr. § 4).
- 6 Valg af to revisorer og én revisorsuppleant.
- 7 Orientering om fælles nordiske publikationer og hjemmeside.
- 8 Orientering om E.C.C.O.
- 9 Eventuelt.

Som ordstyrer valgtes Winnie Odder.

ad 1. Formand Michael Højlund gennemgik beretningen, der er at læse i Bulletin nr. 75, oktober 2006. Denne blev godkendt.

Michael Højlund gennemgik ligeledes strategi- og arbejdsplanen. Med enkelte

rettelser blev den godkendt, således som den står at læse i Bulletin nr. 75, oktober 2006.

Arrangementsformand Maj Ringgaard fortalte om arrangementer både de tidligere planlagte, der er blevet udskudt på grund af sygdom og de kommende. Der var interesse for en 2 dages tur til Göteborg.

ad 2. Kasserer Vivi Lønborg Andersen gennemgik regnskabet, som viste et pænt stort overskud på ca. 62.000. Sammen med det akkumulerede beløb står der nu på vores konto kr. 152.200.

Der blev en livlig diskussion af, hvad pengene kunne anvendes til. Michael Højlund foreslog, at der skulle lægges et beløb til side til NKF kongressen i København 2009. Desuden mente han, at vi skulle undlade at søge rejsetilskud fra KUAS. Eva Anthonsen foreslog oprettelse af et legat til konservatorstuderende, og Mads Gulløv foreslog en vandrestilling med oplysning om vores fag. Karen Borchersen foreslog diverse

reklameartikler med vores logo.

Regnskabet blev godkendt.

Vivi Lønborg Andersen gennemgik budgettet for det kommende år, hvilket ligeledes blev godkendt.

Annemette Scharff foreslog nedsættelse af kontingent for studerende. Det forårsagede en diskussion om manglende oplysningsmateriale om NKF til de studerende. Anders Abildgaard efterlyste oplysninger om hele organisationslandskabet. Winnie Odder opsummerede og bad bestyrelsen om at tage initiativ til præsentationsmateriale, hvilket bestyrelsen tog til efterretning. Hvis kontingentet skal nedsættes for studerende, må det stilles som forslag på næste års generalforsamling.

ad 3. Følgende 8 personer blev optaget som ordinære medlemmer: Carsten Korthauer, Johanne Bornemann Mogensen, Nanna Bjerregaard Pedersen, Karen Esser, Tina Anckarman,

Loa Ludvigsen, Katja Storkholm Plinius og Ane Treppendahl.

Maj Rygaard undrede sig over, at det ikke var muligt at blive ordinært medlem umiddelbart efter kandidatuddannelsen. Hertil replicerede Michael Højlund, at vi følger internationale standarder, som bl.a. kræver et års erhvervserfaring på et anerkendt værksted. Man kan ikke forventes at kende professionen fuldt ud efter endt uddannelse på Konservatorskolen. De enkelte forbund stiller forskellige krav, hvoraf de danske er blandt de milde.

ad 4. Ved forrige generalforsamling blev forslag fra bestyrelsen vedtaget, men ved en fejl fremgik det ikke af referatet, derfor blev de genfremstillet.

Forslag til ændring af Stadgar for Nordisk Konservatorforbund:

I § 1 rykkes rækkefølgen af punkterne således:
„Forbundets navn er Nordisk Konservatorforbund, hvilket på de nordiske sprog hedder:
Nordiska
Konservatorförbundet –
Den Svenska Sektion
Nordisk Konservatorforbund – Danmark
Nordisk Konservatorforbund – Den Norske Seksjon
Pohjoismainen
Konservaattoriilitton
Suomen osasto ry
Félag Norræna forvarda –
Islandsdeild

På engelsk er forbundets navn:
„Nordic Association of Conservators“. Det er valgfrit om man vil benytte IIC's

logo og betegnelse „IIC Nordic Group“. NKF's officielle sprog er svensk.

Til § 7 tilføjes et stk. 1:
„Forbundsrådet udpeger en suppleant for forbundsrådsordføreren. Suppleanten træder til med forbundsordførerenes rettigheder, hvis denne har forfald. Suppleanten kan ikke samtidigt være arbejdende ordfører inden for sin sektion.“

I konsekvens heraf ændres § 4, idet sidste linje erstatte med følgende:
„Redaktøren for forbundets tidsskrift samt forbundsrådsordførerenes suppleant har ret til at deltage i forbundets møder, men har ikke stemmeret.“

Begge forslag blev vedtaget igen.

På bestyrelsens vegne foreslog Martin Bernsted Ole Alkærsig som æresmedlem. Det blev vedtaget. I den forbindelse var der diskussion, om hvorledes det kunne festligholdes. Desuden mangler procedurer for udnævnelse af æresmedlemmer. Der kom forslag om, at et æresmedlemskab skal gennem et optagelsesudvalg. Bestyrelsen tog det til efterretning.

ad 5. På valg var formanden Michael Højlund, næstformand Karen Borchersen og formand for arrangementsudvalget Maj Ringgaard og suppleant Camilla Bastholm. Alle ønskede at genopstille og blev valgt. Suppleant Martin Bernsted ønskede at udtræde af bestyrelsen og af redaktionen af Bulletin. Ansvarshavende redaktør Susan Ritterband takkede for hans indsats. Winnie Odder blev valgt som suppleant.

ad 6. Lin Spaabæk og Filiz Kuvvetli blev valgt til revisorer og Karin Tams til revisorsuppleant.

ad 7. På vegne af Maj Stief fremlagde Lin Spaabæk regnskab for Meddelelser om Konservering. Det viste et stort overskud, hvilket bl.a. skyldes Maj Stiefs store gratisarbejde med bl.a. at lave layout til bladet samt annonceralg.

Karen Borchersen bemærkede, at alle, som har givet tilskud til bladet, bør stå ved navns nævnelse i regnskabet.

Anders Abildgaard foreslog, at Maj Stief burde få et honorar for sit arbejde. Michael Højlund vil viderebringe forslaget på forbundsrådsmødet.

Karen Borchersen fortalte om hjemmesiden. Hun har fået overdraget flere funktioner fra vores webmaster Jens Aagaard.

ad 8. På vegne af vores ECCO-repræsentant Helle Strehle fortalte Michael Højlund om ECCO, som det kan læses i Bulletin nr. 75, oktober 2006. ECCO Reports er udkommet og alle deltagere på generalforsamlingen fik et eksemplar. Hvis andre ønsker tilsendt et eksemplar, kan Vivi Lønborg Andersen kontaktes.

ad 9. Der var en animeret diskussion om kommende strukturændringer på Konservatorskolen grundet besparelser. Michael Højlund vil foretage en uformel henvendelse til rektor for at forhøre sig.

Formandens beretning 2005-2006

Michael Højlund Rasmussen

2005-2006 har været et år, hvor foreningens aktiviteter har fundet et „normalt“ leje i forhold til de forrige år. Tilgangen af medlemmer svarer nogenlunde til afgang.

Bestyrelsens arbejde

1. I år var sidste år, hvor NKF-dk bidrog til i det europæiske standardiseringsarbejde (CEN) omkring bevaring af kulturarv. Vi har betalt 18.750 kr. over tre år for deltagelse. NKF-dk har senest været repræsenteret ved Lise Ræder Knudsen, Konserveringscentret i Vejle – hun overdrog dog i løbet af 2005 repræsentationen til undertegnede, der p.g.a. af konserveringscentrets engagement i projektet fortsætter deltagelsen. Der har været afholdt et møde i den danske spejlgruppe (gruppe af danske deltagere) i efteråret 2005, samt to møder i den dansk ledede WG-4 gruppe (Klima arbejdsgruppe) – et i Brede i 2005 og et i Paris i 2006. Desuden afholdtes der et stort fælles møde for samtlige deltagende parter i Paris først i 2006. Der kommer løbende nye deltagere med i CEN-arbejdet.

2. Kulturarvsstyrelsens (KUAS) arbejdsgruppe til udarbejdelse af retningslinjer for bevaring og håndtering af kulturarvsgenstande afleverede i midten af 2005 de færdige tekster, som derefter blev lagt ud på KUAS's hjemmeside til høring. Høringsfristen var 1. marts

2006, og projektet afventer nu færdig redigering. NKF-dk vil fortsat være repræsenteret af Marianne Hadsund, NAK og Ida Hovmand, Langelands Museum samt Michael Højlund.

3. NKF-DK deltager fortsat i en række netværksgrupper med tilknytning til museerne og de to fagforeninger.

Netværksgruppernes møder refereres på Organisationen Danske Museers (ODM) hjemmeside

www.dkmuseer.dk . Teknisk landsforbunds brancheklub refererer særskilt til sine medlemmer via TL's hjemmeside.

4. NKF-dk arbejder fortsat med spørgsmålet om amtskonserveringscentrenes fremtid i den nye kommunale struktur. Det er p.t. fortsat usikkert, om de overgår til ren kommunal drift og på hvilke vilkår, men der arbejdes i forståelse med ODM og KUAS på at finde en løsning der vil kunne sikre optimale vilkår for videreførelsen af disse arbejdspladser.

5. Hjemmesiden udvikler sig forsat. Designet er det samme, men der er kommet flere faciliteter til f.eks. er medlemslisten lagt ud på den lukkede del af siden. Mailinglisten er fortsat populær, men debatlysten er ikke overvældende.

6. Samarbejdet med SLA (Sammenslutningen af Lokalkarkiver) er desværre ikke kommet rigtigt i gang. Vi havde aftalt at arbejde med en ny fælles produktion af arkivæsker af bedre kvalitet end tidligere, men det

er foreløbigt strandet p.g.a. interne problemer i SLA, som i årets løb har fået ny bestyrelse.

7. Formanden og forbundsrådsformanden er blevet inviteret til en reception hos den italienske ambassadør i anledning af præsentationen af Casa Danese, et nyt dansk kulturinstitut på Isola di San Michele i Venedig. Man kan se mere om projektet på hjemmesiden www.provenezia.dk

Bulletin

Bladets redaktionsgruppe består af Susan Ritterband, Martin Bernsted, Karin Tams og Katja Storkholm. Det diskuteres fortsat, hvordan bladets indhold skal vægtes. Det faglige stof er på det seneste blevet mere fremherskende, og det tegner godt. Stofmæssigt var det seneste nummer meget velafbalanceret. Der er god annoncetilgang. Vi skylder stor tak til Susan og redaktionen for et rigtig godt arbejde.

Nordisk Konservatorforbunds Forbundsråd

Forbundsrådsmødet blev dette år afholdt i Helsinki under ledelse af forbundsrådsformanden, Tina Kramer Molkte. Det blev diskuteret, at der fremover skal tilføres FR flere likvide midler at råde over til rejser m.m. Derfor er der indført en regel om der ved et evt. overskud af en kongres skal tilføres FR 30 % af overskuddet.

Der har været afholdt webgruppemøder med henblik på at opgradere den fælles

hjemmeside samt få gjort mere opmærksom på dens eksistens. Der bliver nu søgt fondspenge til formålet. Der var en del diskussion om udgivelsen af „Meddelelser om Konservering“, hvor nogle af sektionernes økonomi er så stram, at der i 2006 kun udgives et blad mod tidligere to. Det ene nummer vil dog blive større og derfor koste lidt mere i kontingentbidrag (60 kr). I 2007 evalueres ordningen. Nordisk videreuddannelse finder sted næste gang i Finland i 2007 – emnet er endnu ikke kendt. Der arbejdes på at udstede et fælles nordisk identitetskort, der bevidner medlemskab af NKF, og som måske vil kunne bruges til at opnå forskellige fordele.

Arbejdsgrupperne

Arbejdsgrupperne har været meget aktive i det forløbne år. Følgende grupper har afholdt faglige sammenkomster med et eller flere emner på dagsordenen: Udstilling-, klima- og transportgruppen holdt møde i april 2005 på Det Kgl. Biblioteks bevaringsafdeling og i september på Statens Museum for Kunst. Arkæologigruppen mødtes i september på Odense Bys Museer og papirgruppen mødtes sammesteds i løbet af 2005. Fotogrupperne mødtes i oktober på Konservatorskolen. Tekstilgruppen har afholdt et møde på Konservatorskolen i januar 2006

ECCO

Selvom der gang på gang er blevet spurgt til indsatsen for at fremme vore interesser i at blive optaget i EU's

Storfangsreoler
I et eller flere plan til opbevaring af store genstande

Tegningsskabe
til plancher, plakater og kalkor

Mobil-Reoler
til malerier og arkivalier mm.

SCAN-FLEX har i flere år beskæftiget sig med magasinindretning til museer og arkiver. Vi spænder lige fra småvarereoler til de store komplette indretninger.

Vi tilbyder Dem en reel og kompetent vejledning, lige fra de tomme rum til det færdige magasin – kontakt os for yderligere information.

SCAN::FLEX
STÅLREOLER ApS

Højvangsvej 11 • 4340 Tølløse
Tlf: 59186363 • Fax: 59186614
E-post: scan-flex@mail.tele.dk • Hjemmeside: www.scan-flex.dk

såkaldte „professions-direktiv“ er det først på det seneste kommet frem, at ECCO's præsident, Michael van Gompén på det nærmeste har opgivet at føre sagen videre for EU-kommissionen. Det har været meget svært at få klart svar på, hvad der lå til hinder for det, og NKF-dk har via Helle Strehle presset kraftigt på for at få nogle oplysninger. På den netop afholdte generalforsamling blev emnet igen diskuteret, og der var generel irritation over, at der ikke skete noget

på dette meget vigtige område – det vigtigste overhovedet. Da arbejdsindsatsen hviler på frivilligt arbejde, var det dog svært at presse bestyrelsen yderligere. Kombinationen af flere personudskiftninger samt omfattende fusioner af flere foreninger i f.eks. Holland og Storbritannien har ligeledes bidraget til det manglende engagement. Et frisk pust fra nye medlemslande som f.eks. Slovakiet kan måske hjælpe til at sætte gang i arbejde igen. ECCO Reports er netop udkommet

med yderligere information om aktiviteterne i de enkelte medlemslande.

Arrangementer

Der har været afholdt flere arrangementer i hovedstaden, og tilslutningen har været god.

Årets første arrangement fandt sted i forbindelse med generalforsamlingen på Møntergården i Odense.

Her viste museumsinspektør Finn Ejnar Askgård rundt i den nye H.C. Andersen udstilling. Senere på året blev der lejlighed til at høre nærmere om „losseplads“ udgravningen på A.P.Møllers hovedsæde på Esplanaden ved arrange-

ment på Konservatorskolen i oktober 2005. Der var stor interesse for den annoncerede rundvisning i Erichsens Palæ først i 2006. Desværre har vi måttet udskyde mødet p.g.a. sygdom – men det vil blive afholdt senere på året. Det senest annoncerede møde på Frilandsmuseet er ligeledes blevet flyttet til et senere tidspunkt.

Efter generalforsamlingen 2005 konstituerede bestyrelsen sig som det forrige år:

Michael Højlund Rasmussen, formand
Karen Borchersen, næstformand

Vivi Lønborg Andersen, kasserer

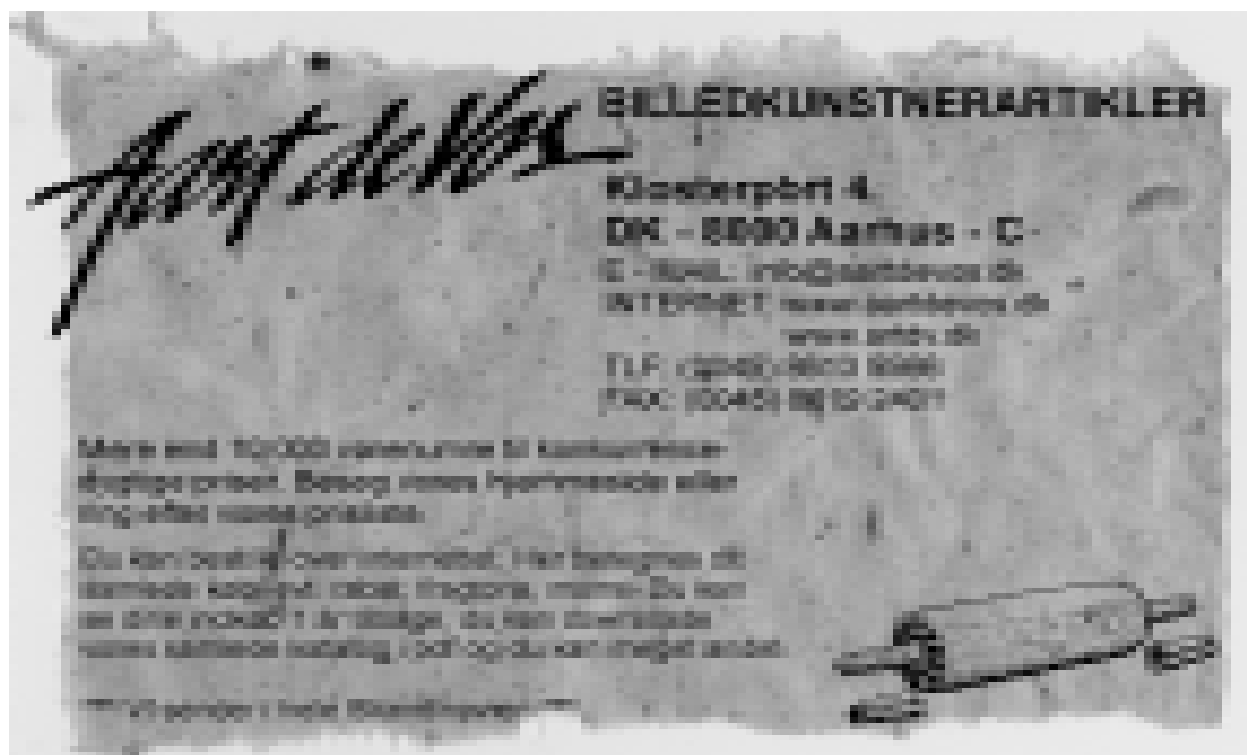
Susan Ritterband, redaktør af Bulletin og sekretær
Maj Ringgaard, ordinært medlem

Martin Bernsted, suppleant
Camilla Bastholm Jensen, suppleant

Revisorerne Karin Wegener Tams og Lin Spaabæk genvalgtes, og Helle Strehle genvalgtes som foreningens repræsentant i E.C.C.O.

NKF-DK's medlemstal er faldet lidt i forhold til forrige år. Tallene er p.t.:

Associerede medlemmer: 69
Ordinære medlemmer: 220
Æresmedlemmer: 5
Institutionsmedlemmer: 21

BILLEDKUNSTNERARTIKLER

Kløsterport 4
DK - 8000 Aarhus - C
E-MAIL: info@artikler.dk
INTERNET: www.artikler.dk
www.artikler.dk
Tlf: (8640) 6100 6100
FAX: (8640) 6100 6101

Mere end 10.000 oplysninger til kunstnerer-
dygtige priser. Besøg vores hjemmeside eller
ring til et sæt priser.

Du kan bestille over internet. Her behøver du
ikke betale noget. Altså ingen omkostninger. Du kan
se dine indbudt år tilbage. Du kan overholde
våres sædvanlige betaling i PDF og du kan meget andet.

1000 kroner i fuld størrelse

Bestyrelsen

Bestyrelsen har her opstillet en række emner og projekter hvoraf nogle allerede er i gang. De er inddelt i målsætninger vedrørende Forbundet og den danske afdeling, som tillige er underdelt i emner.

De enkelte emner og projekter udtrykker bestyrelsens ønsker til det fremtidige arbejde – et arbejde som bestyrelsen gerne ser realiseret i et tæt samarbejde med medlemmerne.

Den kursiverede tekst er nye formuleringer.

Løbende overordnede målsætninger i forhold til Nordisk Konservatorforbund:

- Der skal stadig arbejdes for, at nordisk fællesskab i foreningen fortsat skal styrkes med fællesinitiativer og bedre kontakt sektionerne imellem.
- Vi vil fremover arbejde stærkere for, at foreningen bliver en egentlig faglig interesseorganisation. Det skal dels ske som et led på vejen til en højere grad af professionalisering af faget og dels som en styrkelse af foreningen generelt. Vi ønsker at følge tendensen i E.C.C.O., der netop arbejder for disse mål.
- Fremover vil foreningen være rettet lige så meget mod Europa som mod Norden – sådan er verden lige nu, og derfor må vi engagere os mere i de problemstillinger, der formuleres via organisationer som E.C.C.O., ENCoRE m.fl.
- Akademiseringen af faget er en realitet som NKF støtter ud fra tanken om fælles

standarder for uddannelse af konservatorer i EU. Omvendt må der arbejdes for at fastholde kontakten med restaureringshåndværket og støtte initiativer til opgradering og videreuddannelse indenfor dette. Akademiseringen må ikke føre til en uhensigtsmæssig opsplætning af faggrupper.

- NKF skal fortsat udgive bladet „Meddelelser om Konservering“. Det skal hvile økonomisk i sig selv, og finansieringen skal deles ligeligt mellem de nordiske lande.

Arbejdsplan for Nordisk Konservatorforbund – Danmark:

Administrativt:

- Vi skal have formuleret en forretningsorden, der udover at fastlægge retningslinier for bestyrelsesarbejdet tillige fastholder bestyrelsen på tidligere vedtagne principper og holdninger, som ikke tydeligt fremgår af vedtægterne.
- *Der skal udarbejdes en liste over publikationer fra NKF (videreuddannelse og kongresser) samt hvor de kan fås – om muligt.*

Kontakten til medlemmerne:

- Fortsat arbejde på at udvikle hjemmesiden. Vi skal også have medlemmerne til at bruge debatsiden noget mere.
- *Der skal udarbejdes en oversættelse af ICOM-CC's „Definition of the profession“ til at lægge på hjemmesiden.*
- Der skal etableres en fast procedure for henvendelse af nye medlemmer på Konser-

vatorskolen *rusugen* eller i løbet af uddannelsen. *Der skal i den forbindelse udarbejdes en opdateret brochure samt en pakke med blade velkomstbrev m.m.*

- *Der skal forberedes et arrangement eller en præsentation af hele organisationslandskabet omkring konserveringsvirksomheden i Danmark og internationalt for de studerende på Konservatorskolen.*
- Der skal udarbejdes forslag til vedtægterne om et særligt studentermedlemskab, *med særligt lavt eller gratis kontingent som specielt tilbud. Det vil kræve nøje definition af studenterstatus.*

Aktiviteter:

- Der skal fortsat være 1-2 årlige medlemsmøder med et fagligt indhold.
- Vi opfordrer til, at der holdes gang i de nuværende faglige arbejdsgrupper og hilser nye initiativer velkommen. Der ydes fortsat støtte til arbejdsgrupperne – således giver vi p.t. årligt 500 kr. pr. gruppe.
- *Der arbejdes på at arrangere en medlemsrejse til Göteborg.*
- Der arbejdes på i samarbejde med en eller flere fagforeninger at arrangere en emnedag om konservatorprofessionen *og konservatorernes udviklingsmuligheder* set i lyset af professionsdebatten.
- *Der arbejdes på at optimere den fælles hjemmeside, og at få flere medlemmer i de alle de nordiske lande til at bruge den.*

Økonomi:

- Vi vil arbejde for, at foreningens økonomi stadig er sund og at vi har en rimelig arbejdskapital, der muliggør computeropgraderinger, øget aktivitet, afholdelse af møder m.m.

Bulletin:

- Fortsat udgivelse af Bulletin med en netbaseret udgave. Kommentarer og en løbende debat kan ske på Forum under NKF's hjemmeside. Formatet samt mængden af debatskabende stof skal fastholdes.

- Der sættes på faste tilbagevendende sider med referater fra emne-grupperne.

Politik og lobbyarbejde:

- Der skal fortsat arbejdes politisk med at påvirke lovgiverne og andre til at inddrage konservatorerne og vores holdninger, i sager der vedrører bevaringen af kulturarven, uddannelsen af konservatorer eller for-

hold vedrørende udøvelsen af vores erhverv.

- NKF-dk indgår i den arbejdsgruppe, der er nedsat under KUAS til udarbejdelse af retningslinjer for bevaring og håndtering af museumsgenstande.

- Samarbejdet med *Organisationen Danske Museer (ODM)* forventes intensiveret efter dannelsen af det *bevaringsfaglige netværk*, hvor NKF-DK er repræsenteret.

- Vi skal i samarbejde med fagforeningerne og museumsforeningerne arbejde for at museerne ikke sætter langtidsledige uden *konserveringsrelevant uddannelse eller uden tilsyn fra konservator* til at udføre konservering.

- Forholdet til ECCO søges styrket gennem en målrettet og kritisk dialog med ECCO's bestyrelse, hvor synliggørelse af ECCO's aktiviteter har høj prioritet.

- *I forbindelse med en kommende ny strategi for fordeling af statslige tilskud til bevaringsområdet, vil NKF-dk arbejde for, at der oprettes en pulje til særligt at understøtte arbejdet med den præventive konservering – herunder særligt magasinbyggeri. Desuden ønsker vi at øge mulighederne for støtte til forskningsprojekter og undersøgelser på konserveringscentre og de mindre konserveringsværksteder, således at denne indsats også kan finde indpas på andre end de store statslige institutioner.*

- *NKF-dk vil arbejde for et øget fokus på nødvendigheden af ansættelse af fagspecifikt konserveringspersonale på museerne indenfor det naturvidenskabelige område.*

- *Der tages kontakt til Konservatorskolen med henblik på at blive oplyst om og søge indflydelse på den nye struktur for uddannelsen, som p.t. forhandles mellem skolen og Kulturministeriet.*

Arrangement i Grundtvigs Hus

Maj Rygaard

Den 20 maj var vi 18 mennesker, der kom til NKF's generalforsamling i Grundtvigs Hus, og som derved også fik mulighed for at høre Martin Bernsted fortælle om selve huset samt om Billedsalen og Kirkesalen, hvis restaurering han forestod i 2005.

Grundtvigshus blev opført i årene 1906-1908 af den grundtvigske forening Kirkeligt Samfund, som et sted hvor foreningens ungdoms- og oplysningsaktiviteter kunne udfolde sig. Huset blev tegnet af arkitekten Rolf Schroeder, der syntes inspireret af Nyrups nyligt opførte Københavns Rådhus.

Billedsalen, hvor generalforsamlingen blev holdt, er udsmykket med en frise i

freskoteknik, der afbilleder det danske folk iført egnsdragter. Martin fortalte, hvordan frisen var blevet udført af fire forskellige kunstnere, og hvordan den ligesom bygningen var inspireret af rådhuset, om end evnerne og motiverne i Grundtvigs Hus var mere på det jævne.

Kirkesalen er udsmykket med ahornstavler malet af Troels Trier (Den Ældre) med motiver inspireret af Grundtvigs „Jeg gik mig ud en sommerdag at høre“ fra 1847. (Og til dem der ligesom vi indbudte ikke på stående fod kan huske den, er første vers som følger: „Jeg gik mig ud en sommerdag at høre, fuglesang, som hjertet kunne røre, i de dybe dale, mellem nattergale og de andre fugle små, som tale“). Efterfølgende blev der fortalt om genvordighederne ved restaureringen af rum-

mene og om selve restaureringsprocessen. Problemerne skyldes bl.a. tidligere tiders meget forskelligartede og ikke altid nænsomme brug af huset, samt måden hvorpå huset var bygget med indbyggede varme og ventilations-skakter. Specifikt for Billedsalen havde et energisk rengøringspersonales brug af sæbe påvirket frisens nederste dele, mens problemerne i Kirkesalen primært skyldes nedsivning af vand fra vinduerne samt tykke aflejringer af smuds på ahornpladernes sensitive og letpåvirkelige bemaling. Restaureringen havde derfor været omfattende med blandt andet genetablering af flere baggrundspartier, brug af skrappe kemikalier og afrensning af tidligere forsøg på restaurering med bl.a. cola! Tak til Martin for en spændende fremlægning.

Nordisk Konservatorforbund Danmark har haft studenterrabat på kontingentet for bachelorstuderende fra Konservatorskolen. Bestyrelsen har nu besluttet at denne rabat også skal gælde kandidatstuderende, som er aktivt studerende. Det betyder, at det koster 200 kr. pr år for medlemskab af NKF-dk, hvis man er bachelor eller kandidatstuderende fra Konservatorskolen. Mener du at du falder ind under denne regel, så henvend dig til vores kasserer Vivi Lønborg Andersen, mail kasserer@nkf-dk.dk så det kan blive registreret.
Venlig hilsen Bestyrelsen i NKF-dk

Referat af NKF-dk arrangement

Stemmingsbillede af hvordan flyttes en bygning til Frilandsmuseet?

Signe Nygaard

Torsdag d. 1. juni 2006.
På trods af dårlige vejrudsigter skinnede solen, da godt 20 forventningsfulde NKF'ere mødtes ved Frilandsmuseets hovedindgang. Frilandsmuseets arkitekt Niels Erik Jensen ville tage os på en rundvisning og fortælle om, hvordan man gør og tidligere har gjort, når man flytter en bygning fra dens oprindelige plads til Frilandsmuseet. Og det blev os åbenbaret, hvordan Frilandsmuseet ikke blot viser de smukke gamle bygninger og haveanlæg – men i lige så høj grad viser forskellige perioders opfattelse af bygningsforskning og formidlingsønsker.
Den første periode, som er tilknyttet Frilandsmuseets grundlægger Bernhard Olsen, viser bygninger i deres „urform“. Vi startede ved Ostenfeld-gården, som var en af de første gårde Bernhard Olsen hjemtog til Frilandsmuseet. Ostenfeld-gården er et såkaldt hallehus, et stort rum, hvor man boede og havde husdyr i

samme bygning. Gården blev under opførelsen rensat for senere tilføjelser, således at den stod i sin rene form. Ligesom ved eksempelvis restaureringen af Viborg Domkirke lå det i tiden, at man ville vise det „oprindelige“, sådan som man opfattede det i perioden ud fra romantiske og nationalistiske tendenser. Et smukt stuehus fra 1700-tallet, der hørte til gården, blev derfor ikke hjemtaget sammen med den. Under Bernhard Olsen blev således også hjemtaget en del bygninger fra de gamle danske områder i Nordtyskland og Skåne/Halland.
Efterfølgende gik man helt i den anden grøft og flyttede bygninger præcis, som de så ud på flytningstidspunktet – med al deres forfald og sætninger i bygningen overført. Rent kunstnerisk er der kommet nogle fantastiske skulpturelle bygninger ud af det, men formidlingsmæssigt kan det resultere i et forkeret billede af bygningerne. Hvis det man ønsker at vise er, hvordan en gård fra 1800-tallet så ud dengang, er eksempel-

vis Pebringe gården fra Sjælland genopført uden det store bageovn – selvom det var meget karakteristisk for sjællandske gårde fra denne periode. Der er mange svære valg, når en bygning skal genopføres. For ved at fjerne forfald og sætninger fjerner man også mange informationer om gårdens konstruktion for de, der kan læse en bygning.
I dag er man meget bevidst om de valg, man foretager ved genopførelse af de enkelte bygninger. Sætninger medtages i det omfang, de fortæller noget essentielt om bygningens konstruktion. Eksempelvis fortæller en sætning på Herregården fra Fjellerup, at der under sætningen var en 1400 tals kælder, som repræsenterede det ældste byggelag i anlægget. Såfremt dele udskiftes overføres håndværksspor fra de oprindelige dele. En af længerne på Herregården er ikke bindingsværk, for det var den ikke, da man flyttede den og ved genopførelsen af snedkerværkstedet i andelsbyen, fjernede man en del nyere tilbygninger, da de var forstyrrende for

opfattelsen af både de enkelte byggelementer og af helhedsindtrykket. Tidligere flyttede man bygningerne ved at splitte dem i atomer og derefter genopføre dem sten for sten på Frilandsmuseet. En del informationer er på denne måde gået tabt. Under nedtagningen af Herregården fra Fjellerup fandt Nationalmuseets malerikonservatorer fragmenter af vægmalerier på nogle af væggene. Og dette resulterede i, at man for første

gang forsøgte at flytte en væg ad gangen. Ved at støtte væggen fra begge sider og spænde omkring den, lykkedes det at flytte store hele stykker intakt. På denne måde bevarer man flere informationer, og genopførelsesarbejdet bliver langt lettere. I dag er det den måde bygninger bliver nedtaget og genopført på - ved at murværk „lynlåses op“ i passende størrelser af maksimum 8 tons. I andelsbyen står den nyligt hjemtagne station fra Amager

lige præcis i passende størrelser med støtteanordninger spændt omkring den - klar til at blive genopført. Det er meget fascinerende. Især for sådan en som mig, hvis daglige bevaringsarbejde for det meste består i at rense små arkæologiske bronzer under mikroskop. Tak til Niels Erik Jensen for en spændende, underholdende og udbytterig rundvisning og til Maj Ringgaard, som havde taget initiativ til arrangementet.

NKF-s's kongres i Stockholm

30 november - 1 december
SMUTS!

Preliminært program:

Nordiska konservatorförbundets XVIIe kongress, Stockholm 2006

30 november: 8.30 Kaffe och registrering**9.00-10.30** Session 1- Välkomst hälsning och Opening speech**10.30** Kaffe**11.00 -12.30** Session 2**12.30** Lunch**14.00-15.00** Session 3**15.00** kaffe**15.30-16.30** Session 4**19.00** Konferensmiddag

1 december: 9.00-10.00 Session 5- Keynote**10.00** Kaffe**10.30-12.00** Session 6**12.00** Lunch**13.30-14.30** Session 7**14.30** Kaffe**15.00-16.00** Paneldiskussion **16.00** Slutord

Tilmelding: www.nkf-s.se

NKF-dk Arrangement:

Rundvisning i Erichsens Palæ, Danske Banks hovedsæde

v. Adam Granjean, Holmens Kanal 2

12. oktober 2006 kl.16.50 præcis dørene lukkes

Sidst blev rundvisningen desværre aflyst pga sygdom, men nu er det lykkedes os at få en ny dato!!!

Erichsens Palæ er fra 1801 af kgl. Hofbygmester, C.F. Harsdorff.

Programmet byder bla på Velkomst i Bellevuesalen, rundvisning Palæet, hvor vi kommer til at høre om palæets historie og den fine samling kunst, eks. Strøbæks vægudsmykninger i Direktionslokalet. Sluttelig er Danske Bank vært for et let traktement i Peschiers Gård.

I er meget velkomne til at medtage ledsagere.

Tilmelding til arrangementet skal ske senest mandag d. 02.10 2006 til:
Maj Ringgaard på e-mail: maj.ringgaard@natmus.dk eller telefon 21 40 43 76

Arbejdsgrupper under NKF-dk

Arkæologi

Jannie Amsgaard Ebsen
Bevaringsfunktionen
Odense Bys Museer
Claus Bergs Gade 3
5000 Odense C
65 51 46 83
JAE@odense.dk

Møbler

Poul Rasmussen
Bevaringsafdelingen ved
Odense Bys Museer
Claus Bergsgade 3
500 Odense C
6614 8814* 4601

Papir

Henriette Berg
Bevaringsafdelingen
Nationalmuseet
Brede, 2800 Lyngby
Henriette.berg@natmus.dk

Ramme

Berit Møller
Bommen 4
2680 Solrød Strand
tlf. 5614 1244
beritogbent@hotmail.com

Klima, udstilling og transport

Maj Stief Aistrup
Hellerupgårdsvej 3 st.
2900 Hellerup
3962 0945
maj.stief@get2net.dk

Magasin

Lone Petersen
Kulturhistoriske Museum
Stemannsgade 2
8900 Randers
8642 8655
lp@kkm.dk

Foto

Karen Borchersen
Konservatorskolen
Esplanaden 34
1263 København K.
tlf. 3374 4705
naestformand@nkf-dk.dk

Tekstiler

Maj Ringgaard
Bevaringsafdelingen
Nationalmuseet
Brede, 2800 Lyngby
maj.ringgaard@natmus.dk

Vi har desværre ikke mulighed for at kompensere økonomisk for folks deltagelse i arbejdet, men der er mulighed for at få refunderet op til 500 kr. pr. år til møderne mod at gruppen afleverer mindst 1 referat til Bulletin om året.

Referat fra NKF-dk's arbejdsgruppe

Klima-, Transport-, Udstillingsgruppen

Anja Scocozza

10. marts 2006
Statens Museum for Kunst.

Stadsarkivet i København rummer i skrivende stund over 30.000 hylde-meter arkivalier. Hertil skal lægges en betydelig kort- og tegningssamling. Alle offentlige kontorer og institutioner indenfor Københavns Kommune har afleveringspligt til stadsarkivet, hvilket betyder, at arkivalie-beholdningen vil være en stadig voksende størrelse. Ligeledes modtages arkivalier fra private. Til restaure-

ring og konservering af samlingerne er der afsat 1 ½ stilling, som deles af Anni Berntsen og Martin Trnka. Konserveringsværkstedet er placeret på Artillerivej, Amager, hvor 12 interesserede fandt sammen til mødet den 10. marts. Anni Berntsen indledte med en opsummering af Stadsarkivets historie, arkivaliebeholdning, magasiner, studie- og udlånsvirksomhed, samt konserveringsaktiviteter. Mere om Københavns Stadsarkiv på www.ksa.kk.dk.

Konserveringsaktiviteterne er, som på de fleste museer og arkiver, koncentreret om præventiv konservering med en stærk indsats på magasinområdet. Stadsarkivets arkivalier er placeret på nær- og fjernmagasiner, som alle er monitorerede med dataloggere. Der er taget hul på at fjerne årtiers aflejring af støv og snavs, og bøger/arkivalier pakkes i æsker efterhånden der er tid og penge. Sideløbende udføres også restaurering og konservering på værkstedet. Efter den spændende indføring i Stadsarkivets funktioner og de mange konserveringstiltag, blev

gruppen ført rundt på værkstedet, der har gode forhold hvad angår lys, rummelighed og arbejdsfunktioner.

Stor var begejstringen, da vi nåede et rum med plastkasser, som viste sig at indeholde „nødkits“ til katastrofesituationer, særligt til vandskader. Alle Stadsarkivets arkivafsnit er udstyret med beredskabskasser. De solide plastkasser indeholder beredskabsmaterialer såsom spande, klude, koste, handsker, forbindskasser, lygter, afdækningsplast, værnemidler, kontorartikler, diverse værktøj, og meget mere. Martin og Annie har hver deres kasse med dragt, støvler, hjelm, etc. Hvert kasselåg er forsynet med en fortegnelse over indhold. Stadsarkivet har aftaler med ISS Skadesservice, som tilkaldes sammen med brandvæsenet. ISS kan arrangere tørrings- og frysetørringsfaciliteter. Hele beredskabsplanen er gennemtænkt til mindste detalje og alt er grebet meget professionelt an.

Beredskabskasser

Herefter gik turen ad trappen til etagen neden under. Etagen huser flere rum, med blandt andet dokumenter ordnet på reoler (sygekasser, husvilde, enker, o.m.a.), samt et meget stort lokale med forskellige typer tegningsskabe, hvoraf det største er på mindst 4 m² i fladeareal. Ovenpå tegningsskabene var tilrettelagt en fin lille udstilling med arkitektskitseforslag fra 1890 til Københavns Rådhus.

Således berigede af et godt oplæg og en meget interessant rundvisning gik vi tilbage til

mødebordet, hvor følgende emner blev berørt:

- Maj Stief (Nat.Mus.) tog diskussionen om anvendelsen af bedre æske- og kassemateriale op. Der blev talt lidt om hvilke firmaer/institutioner, der laver lødige æsker, og i hvilket omfang de bliver brugt af museer og arkiver. En kritisk diskussion om æskemateriale kom ikke i gang og kan måske tages op igen.
- Kgl. Biblioteks Værksted investerer i en ny æskemaskine fra Klug. Samme karton som hidtil anvendes.
- Et privat firma „Recall“ v. Køge, tilbyder fjernmagasinering af arkivalier. www.software-innovation.dk
- Henriette Berg (Nat.Mus.) fremviste manillamærker af syrefri karton. Nat.Mus. har fået deres egen stanseform i tre forskellige størrelser. Mærkerne kan bestilles hos Ingegerd Marxen (Nat.Mus.).

Beredskabskasser

Næste møde bliver den 22 september 2006 på Det Kongelige Biblioteks Konserveringsværksted, Lergravsvej. Mødeindkaldelse udsendes.

Referat fra NKF-dk's arbejdsgruppe arkæologiemnegruppe

Jannie Amsgaard Ebsen

24. marts 2006

Konserveringen i Ølgod.
Om jernkonservering.

Forårets møde i NKF-dk's arkæologiemnegruppe blev afholdt på Konserveringen i Ølgod. Godt 20 deltagere mødte frem på Konserveringen kl. 11, hvor Nanna, Gerd, Elmer og værkstedets andre ansatte tog godt i mod os. Først fik vi en rundvisning på det hyggelige værksted, hvor vi hørte om de i gang værende konserveringsprojekter og bagefter var der lækker frokost.

Efter frokosten lagde Jettie van Lanschot, Konservator-skolen ud med at fortælle om sin konservatorafgang med titlen; Elektrokemisk måling på arkæologisk jern. I sine studier har Jettie bl.a. undersøgt arkæologisk jerns respons på forskellige elektrolytter. Prøve-materialet bestod af 90 % jern og 10 % magnetit. Det viste sig, at 0,5 % natriumhydroxid (NaOH) var bedst til udvaskning. Desuden blev det konkluderet, at det er meget svært at passivere et system med jern og magnetit, hvilket giver os de kendte stabilitetsproblemer med arkæologisk jern. Derimod giver magnetit alene ikke problemer. Jettie har også behandlet porøsitetens og korrosion-slagets betydning hos arkæologisk jern; det er svært at passivere et porøst system.

Efterfølgende fortalte Ove Madsen, VAK om deres arbejde med udvaskning af ar-

Magasiner i Ribe

kæologisk jern. Undersøgelserne er baseret på 200 arkæologiske søm fra Norge og Danmark, hvor kun „positive“ søm med jernkerne blev udvalgt. Det blev prioriteret at være meget omhyggelig med at nedskrive de præcise forsøgsprocedurer, så flere personer var i stand til at udføre forsøgsarbejdet. Sømmene er blevet udsat for 24 timers aktiv plasma ved 75 °C og efterfølgende udvasket i 0,02 M NaOH indtil klorindholdet var 7 mg/L. Herefter er genstandene tørret. Cirklen køres igen og der måles igen. Rest klorindholdet bestemmes. Det viste sig overraskende, at gamle udvaskede genstande stadigvæk kan indeholde store mængder klorider. Dette skyldes, at udvaskningen af en jerngenstand afhænger af porøsiteten. Ved udvaskning i NaOH dannes der meget

ferrihydroxid, som har en geléagtig konsistens. Det er den geléagtige ferrihydroxid, der synes at tilstoppe porerne og dermed mindske diffusionen af klorider. På VAK har man bl.a. taget 6 år gamle genstande frem igen og det myldrer ud med klor. VAK's opfordring til alle, var at teste de „udvaskede“ genstande rundt omkring på landets værksteder!

Efter indlæggene var der kage og kaffe, og så tog ca. halvdelen af deltagerne af sted til det nye fællesmagasin i Ribe, hvor arkæolog Claus Feveile fra Den Antikvariske Samling i Ribe tog imod os. I 2003 bevilligede Veluxfonden og Villum Kann Rasmussen Fonden 23,2 mill. kr. til bygning af magasinet, som kommer til at rumme genstande fra Den Antikvariske Samling og bl.a. Ribe Kunstmuseum,

Museet på Sønderskov, Ribe Byhistoriske Arkiv, Mandøhuset, Ribe Domkirke og Ribe Katedralskole. Det nye magasin er placeret i Ribes industri kvarter og er bygget efter Zephyr-princippet, som på grund af de særlige konstruktions-principper sikrer en stabil temperatur og luftfugtighed med minimale driftsudgifter. Der er dog mulighed for at affugte og opvarme. Det betyder, at

der i gennemsnit henover et år kan holdes en temperatur på ca. 13 °C og en relativ luftfugtighed på ca. 50 %. Desuden er der mulighed for at indstille klimaet i visse rum efter specifikke krav. Bygningen er 1750 m² i bebygget areal og hovedmagasinet udgør ca. 1000 m². Magasinhallen er indrettet med elektriske Nordland palle- og kompaktreoler i 6 m's højde. Der søges p.t.

midler til selve indflytningen og registreringen, der anslås at komme til at koste ca. 11 mill.kr og som kommer til at strække sig over en årrække. Efter en meget spændende rundvisning i det imponerende magasin kørte en lille sluttet skare ned i Ribe centrum og spiste en lækker middag på den hyggelige Cafe Quedens Gård. Tak for mad og en hyggelig afslutning, Elmer!

Generalforsamling i E.C.C.O. 2006, referat fra mødet

Helle Strehle

Mødet blev holdt i Bruxelles fredag d.3. marts fra 9.00 til 18.30. De spanske, græske og hollandske konservatorer havde forfald, men ellers var man mødt frem fra Portugal, Tyskland, Østrig, Schweiz, Frankrig, Belgien, Italien, Slovakiet, Storbritannien, Irland, Finland, Sverige, Norge og Danmark. Flere af landene (ikke NKF-dk) sender både delegaten og en observatør. Desuden var René Larsen fra Konservatorskolen som formand for ENCoRE til stede. Der er simultantolkning til og fra engelsk, tysk og fransk. De enkelte organisationer har stemmewægte alt efter antallet af ordinære medlemmer, idet proportionaliteten dog falder med stigende antal. Det er et system, som Danmark nyder godt af.

Fra formandens beretning og om de fremtidige aktiviteter

Efter en række formaliteter gik formanden over til at gennemgå foreningens aktiviteter i det forgangne år og dernæst de planlagte fremtidige aktiviteter. Da sagerne har fortløbende karakter, slår jeg referaterne af de to punkter sammen. Man har især arbejdet med at få formuleret **Den professionelle Profil** på en konservator. Dette er sket for at kunne opnå en autorisation på europæisk plan. Teksten har cirkuleret i bestandigt mere bearbejdede versioner mellem de enkelte medlemslande og bestyrelsen og mellem denne og ENCoRE. E.C.C.O. og ENCoRE koordinerer indsatsen. Der er fortsat problemer med at nå frem til en endelig formulering, men arbejdet med at finde en klar tekst, hvorom der er fuld opbakning vil gå videre. Formanden refererede videre, at det alligevel ikke havde været muligt at få vores „Profil“ optaget i Det

europæiske Direktiv for professioner, således som det oprindeligt var planen. Formanden blev anholdt for at give op for tidligt, og italienerne, slovakkerne og danskerne tilbød at undersøge sagen nærmere hver via deres kanaler. Man diskuterede videre om „Profilen“ blot skal tjene til selv-regulering inden for egne rækker, eller om man fortsat skal sigte mod en optagelse i direktivet. Set med danske øjne var og er optagelsen i direktivet hele berettigelsen for arbejdet med „Profilen“. Bestyrelsen lovede fremover at beflitte sig på at få formuleret den endelige „Professionelle profil“. Der var god opbakning til den danske holdning; at bestyrelsen allerede var udstyret med det fornødne mandat til at formulere et forslag til profil, og at det var på tide om visse landes særstandpunkter blev sat til side, så vi kan få et papir at forholde os til.

Der udspandt sig videre en længere diskussion af, om Profilen skal vedtages enstemmigt blandt medlemmerne, og om den skal være bindende. Holdningen til disse spørgsmål var differentieret og hænger uløseligt sammen med, om man mener, det er alfa og omega, at vi bliver optaget i direktivet, eller om man skal være fornøjet med en selvregulerende effekt alene. En ting er sikkert: bliver Profilen bindende, vil nogle af medlemmerne blive nødt til at barbere i det antal, hvormed de er medlemmer af E.C.C.O. (Ligesom det sker efter de reviderede optagelseskrav, jævnfør forholdene i Storbritannien, se senere). Formanden lovede at sende en forespørgsel til EU, gående på om vi teknisk set alligevel ikke ville kunne optages i direktivet.

Uafhængigt af E.C.C.O.'s arbejde er der givet EU-penge til et projekt, **ECPL**, der styres af Malta og Grækenland og skal formulere, hvad konserveringsarbejde på forskellige niveauer fra håndværker til akademisk uddannet konservator består i. Folkene i ECPL er ikke repræsentative. Nogen af de tilstedeværende, bl.a. ENCoRE, italienerne, englænderne, franskmændene, slovakkerne og vi, så det som en mulig trussel mod vort arbejde med profilen og direktivet. Andre, bl.a. tyskerne og svenskerne, ville ikke lade sig presse til at sætte farten op og hellere se at blive færdige med vor egen afklaring. Formanden lovede, kraftigt opfordret, i tide at søge indsigt og indflydelse på dette projekt.

Bestyrelsen arbejder med at formulere et **Memorandum** om beskyttelse af materiel kulturarv. Et sådant papir skal kunne trækkes frem ved E.C.C.O.'s officielle henvendelser til diverse myndigheder og ved præsentation af professionen og foreningen på diverse konferencer. Således i Prag til juni.

Det er bestyrelsens agt i det kommende år at trykke de opdaterede versioner af alle E.C.C.O.'s dokumenter.

Nye medlemmer, potentielle medlemmer og medlemstal

De engelske, walisiske og skotske konservatorforbund og det engelsk baserede papirkonservatorforbund har som bekendt slået sig sammen i en kæmpe organisation, Institute of Conservation, **ICON**, med 3300 medlemmer alle medlemsskategorier inklusive. Flere af de oprindelige mindre organisationer er gamle E.C.C.O.-medlemmer. Der er bl.a. fra dansk side gjort det formelle arbejde med at gennemse statutterne og kontrollere at ICON lever op til E.C.C.O.'s optagelsesbetingelser. ICON blev optaget i E.C.C.O. med dén del af sin medlemsskare, der har passeret det britiske akkrediteringssystem, d.v.s. med i alt 600 medlemmer. Når ikke alle medlemmer kunne optages skyldes det, at der i den øvrige medlemsskare er personer uden den 5-årige konservatoruddannelse. (Briternes gamle organisationer havde sammenlagt langt flere end 600 medlemmer! Ret bemærkelsesværdigt set fra

en dansk synsvinkel: Vi ville med de nuværende, skærpede optagelsesbetingelser end ikke kunne få optaget alle vore ordinære medlemmer)

Også de hollandske forbund, hvoraf et tidligere var E.C.C.O.-medlem, har slået sig sammen i ét forbund, **Restauratoren Nederland**. Dette forbund blev optaget med sine 266 ordinære medlemmer (alle 5-årigt uddannede). Også til hollændernes optagelse bidrog det danske konservatorforbund med formel bistand.

E.C.C.O. har kontakt til de øvrige europæiske lande, og følgende ser mest potentielle ud: Ungarn, Tjekkiet, Slovenien og Serbien.

Medlemstallene (for ordinære plus institutionsmedlemmer) fordeler sig som følger: Tyskland/3800, Storbritannien/600, Schweiz/270, Holland/266, Finland/252, Danmark/241, Østrig/200, Slovakiet/180, Sverige/163 Frankrig/150, Belgien/135, Portugal/113, Italien/60, Irland/28. Spanien, Grækenland og Norge/ ikke oplyst.

Kontakten til medlemmerne og den fremtidige satsning

Bestyrelsen er klar over nødvendigheden af at forbedre E.C.C.O.'s tilstedeværelse blandt medlemmerne, og man ønsker at bestyrelsesarbejdet bliver mere synligt. Arbejdet beskrives som meget tidsrøvende for de enkelte bestyrelsesmedlemmer, som alle arbejder ulønnet og på goodwill fra deres respektive baglande, det være sig arbejdspladser og familier.

For at lette bestyrelsesarbejdet og styrke kontakten til medlemmerne, pusler bestyrelsen med planer om at kunne ansætte en (del-tids-) sekretær.

Hjemmesiden har desværre været rent ud hjem-søgt af uheld. Bestyrelsen beklagede dybt. Man har udskiftet web-hotel samt den bestyrelsesansvarlige og regner med bedre tider fremover.

Bestyrelsen synes på deres side at savne respons fra en del af medlemmerne. Derfor havde man forud for generalforsamlingen ud-

sendt et omfattende spørgeskema om medlemmernes ønsker. (Konkret udmøntet i Strategiplanen for det kommende år). De 8 hjemkomne svar fokuserede entydigt på at bestyrelsen skal „være mere synlig“ (læs: aktiv), skal fortsætte og udbygge samarbejdet med andre organisationer og skal satse på at få Den professionelle Profil indarbejdet i EU-direktivet. Medlemmerne fastholdt således prioriteringerne fra den sidst vedtagne Strategiplan.

Stemningen var, hvor utroligt det måtte lyde, præget

af sympati. Alle er imødekommende, selvom der er store forskelle i temperament og baggrund. Man erkender, at man har forskellige holdninger, man forsøger at formulere en konsensus og har et ønske om at håndtere uenighederne på en konstruktiv måde. Den danske organisation var ikke den eneste utålmodige, som opfordrede bestyrelsen til at agere mere og mere handlekraftigt. Jeg skal holde jer orienteret om, hvad der videre hænder.

Hvad sker der i E.C.C.O.?

Michael Højlund Rasmussen

Det tilbagevendende spørgsmål om, hvad der foregår i E.C.C.O. trænger sig på efter generalforsamlingen i marts i år. Her blev der skiftet noget ud i bestyrelsen, men den hidtidige præsident, belgieren Michael van Gompén blev genvalgt. Det viste sig dog kun at holde til første bestyrelsesmøde, hvor der fandt et „kup“ sted, og han blev afløst af Monica Martelli Castaldi fra Italien..

I juli kom så det første Short News, der fortalte om E.C.C.O.'s planer for fremtiden. Og der er flere langsigtede mål. Jeg nævner i flæng: Situationen omkring anerkendelse af professio-

nen i EU gennem optagelse på professionsdirektivet var egentlig opgivet af bestyrelsen, men der skal nu arbejdes videre på i samarbejde med ENCoRE at få åbnet for fornyet optagelse på det omtalte direktiv.

Det skal diskuteres, om det fortsat skal være muligt i medlemsorganisationerne at optage ordinære medlemmer, der kun har en bachelorgrad, idet E.C.C.O.'s retningslinjer jo foreskriver kandidatgraden som adgangsgivende til professionen. Spørgsmålet har stor betydning for muligheden for at blive optaget på ovennævnte professionsdirektiv.

ECCO-Reports bliver som bekendt ikke sendt ud

denne gang, da den er for stor og tung og dermed dyr. Det er der også andre der har reageret på, så nu overvejer man at udgive den elektronisk.

Der arbejdes på at få en ny hjemmeside, da der gennem flere år har været problemer med den eksisterende. Derudover er der en række arbejdsgrupper, som er mere eller mindre aktive. Der henvises til ECCO Short News, som er blevet udsendt på mailinglisten. Yderligere oplysninger om E.C.C.O. får ved henvendelse til NKF-dk's repræsentant, Helle Strehle på moeshs@hum.au.dk eller telefon 89 42 45 33.

Sammendrag af magisteropgave fra Konservatorprogrammet, Göteborgs universitet

Kontrolleret tørring af tekstile materialer

Kaisa Bengtsson

Medvejleder: Maj Ringgaard

Introduktion

Meget er skrevet om vådrengøring og detergenter indenfor tekstilkonservering; artikler om tørring af tekstile materialer er sværere at finde. Tørring betragtes som en naturlig følge af vådrengøring (Peacock, E., 1992, s.197), men det er også under denne proces at krystallinisering og farveløb kan ske. Derfor kan det være en god idé at følge tørringsforløbet med temperaturmålinger. IR-termometret er et ikke-destruktivt måleinstrument velegnet til dette.

Studiet belyser tørringsmekanismer ved hjælp af otte forskellige tekstilmaterialer: polyester 100%, polyester/bomuld 50/50, viskose, acetat, uld, silke, bomuld og hør. Nedbrudt materiale af bomuld og hør indgik også i eksperimenterne.

To tørringsmetoder blev prøvet: tørring på lavtryksbord og tørring på bord ved hjælp af ventilator. Der blev ialt udført 69 forsøg.

De undersøgte parametre var temperatur og faldende vægt i det tørrende stof som funktion af tiden. Det blev anskueliggjort ved grafer af de fremkomne værdier. Der blev også i nogen tilfælde målt længdeændring under tørringen, i et forsøg på at kortlægge hvornår bevægelser finder sted i forhold til temperaturkurven.

Et af målene med studiet var at indkredse det område i tørringsforløbet ,hvor tørringsskader kan tænkes tage sin begyndelse. Et andet mål var at undersøge anvendeligheden af IR-termometret i en konserveringssituation.

Målinger

Oplægget til forsøgsserien bygger på et pilotforsøg der blev udført 2004 på Konservator-skolen i København under kurset Videnskabelig forsøgsplanlægning under ledelse af Tim Padfield (Bengtsson, K., Havsteen-Mikkelsen, H., Segel, K., 2004). Forsøget viste inflydelsen af varmetilførsel og ventilation ved tørring af bomuldsfærd. Varme blev tilført via en varmeplade (kontaktvarme) og kun op til stuetemperatur.

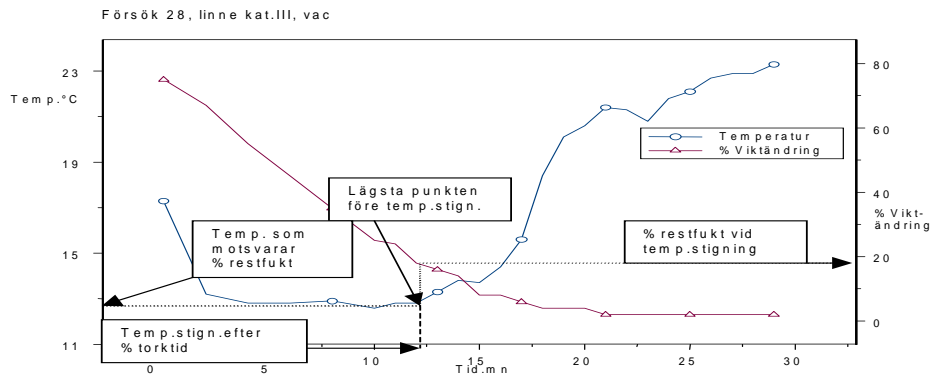
Figur 1 Hvordan varme og luft påvirker tørringstiden af bomuldsfærd

Tørringsforløbet var hurtigst ved en kombination af luft og varme. Det tar længst tid at tørre kun med opvarmning, uden ventilator.

Typekurven begynder (ved opfugtning af tør tekstil) med et brat fald i temperaturen, 5-10°C fra stuetemperatur. Den lave temperatur bliver ved så længe der er frit vand tilstede udenpå og mellem fibrene. Derefter stiger temperaturen, tilbage til stuetemperatur

For et hygrofobt materiale som polyester sker denne stigning dramatisk hurtig (se fig.3 B). For hygroskopiske stoffer som hør og bomuld sker stigningen langsommere.

Temperaturkurven ser altså forskellig ud for forskellige materialer. Tørring af det frie vand i acetat og nedbrudt hørstof (fig. 3, A) med sine korte fibre, har et hurtigere forløb end tørringen af bomuld, valket uldstof og nyt hørslærred (fig. 3, C).

Figur 2 Typekurve Beregningspunkter på en temperatur- och vægtkurve

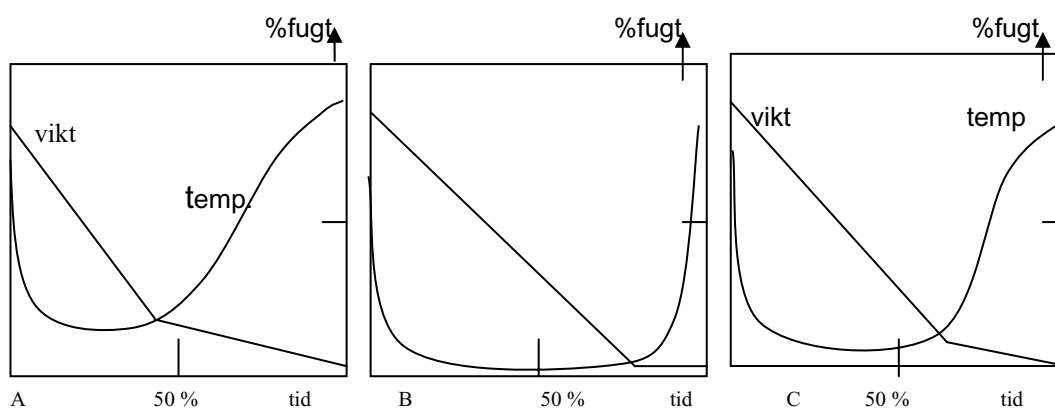
Gruppe A viser en kort periode ved en lavere temperatur, hvor frit vand fordamper, fulgt af en temperaturstigning. Temperaturstigningen sker tidlig, efter 40 % tørringstid. Eksempler på materialer som følger dette skema er acetat og nedbrudt hør ved tørring på lavtryksbord.

Den vertikale luftstrøm ved tørring på lavtryksbord tørrer en større overflade, også mellem trådene i stoffet. Dette giver et hurtigere tørringsforløb uagtet luftstrømmens hastighed (0,1 m/s) end tørring med ventilator (1,3 m/s), der kun har horisontel retning og kun fjerner den fugt der fordamper fra overfladen.

Gruppe B viser en længere periode ved den lave temperatur. Temperaturstigningen sker efter ca. 80 % tørringstid. Eksempler på materialer der følger detteskema er polyester og nedbrudt bomulds-lærred, uanset tørringsmetode.

Gruppe C viser en mellemsituation, hvor temperaturstigningen sker efter ca. 60 % tørringstid, hvilket gælder for de fleste af de øvrige materialer.

Tre skematiske kurver over typiske tørringsforløb

Figur 3 Generelle skitser over tørringsforløb A, B og C

Konklusioner

Man kan muligvis betegne minutterne før temperaturstigningen som et risikoområde. Tekstilen indeholder da, ifølge vægtkurven, stadigvæk fra 5 til 20 % af den tilsatte fugtighed, tilsyneladende langt fra udtørring. En hypotese der bør afprøves er: hvis man tilfører varmluft udover dette stadium, får tekstilet så et overskud af energi der kan forårsage udtørring.

Muligvis skal også ventilatoren slukkes og man overlader da objektet at konditionere på egen hånd, stadigvæk overvåget med IR-termometret, så objektet tørrer sikkert indenfor rimelig tid og ikke bliver en mugkilde, ellers må ventilatoren startes på ny.

Det er især vigtigt at kontrollere temperaturen i tekstilet hvis man benytter ventilator med varmluft typisk med hårtørrer. Da kan der tilføres for meget energi til tekstilet, med udtørring af objektet til følge. (Tímár-Balázsy, A. & Eastop, D., 1998, s.286). I studiet gives eksemplet med håndtørrere på offentlige toiletter. Så længe hænderne er fugtige opleves den varme luftstrøm som behagelig; men når fugten er fordampet opleves varmluften som brændende. Detsamme vil jo ske i tekstilet og man må fjerne varmekilden for ikke at „brænde“ objektet.

Referenser:

Peacock, E., (1992) *Drying Archaeological Textiles*, ur Tidens Tand, nr.5

Bengtsson, K., Havsteen-Mikkelsen, H., Segel, K., (2004), *How to dry textile*

without over-drying, Pilotforsøg udført ved Konservatorskolen i København

Tímár-Balázsy, A. & Eastop, D., (1998), *Chemical principles of Textile Conservation*

En introduktion til Bogolan teknikken samt en visuel og sanselig skildring af Malis traditionelle og moderne Bogolanfini tekstiler

24-1-2007 kl.16.30
Konservatorskolen

I januar vil der blive lejlighed til at møde Beklædningsformgiver Gunvor Brandt og høre hende fortælle om, og se de smukke billeder fra et længere studieophold i Mali hvor hun lærte at fremstille Bogolanfini / Mud Cloth. Tekstiler, af smalle sammensyede håndspundne og -vævede stoffer, som er dekoreret med smukke mønstre fremstillet ved hjælp af urteafkog og mudder.

Projektrådgivning

Konceptudvikling

Udstillingsdesign og -produktion

Belysning

3D-visualiseringer

www.udstillingsarkitekt.dk

J & M Handel er i dag Danmarks førende grossist og forhandler af alt materiale til indramning af billeder, konservering, restaurering samt bevaring. Med vores brede lagersortiment på eget lager og i kombination med vores stadigt voksende samarbejde med de bedste og mest interessante udbydere i verdenen af alt til konservering samt bevaring, kan vi i dag løse alle opgaver.

**Syrefri bufferede passepartout kvaliteter i flere tykkelser og farver
Arkivbestandige papir og pap kvaliteter
Specielproducerede syrefri arkivæsker
Alle former for film materialer
Et bredt udvalg i UV, AR og Museumsglas
Mange forskellige typer syrefri papirtapes samt lærredstape
Laminerings og vaccum maskiner samt dertilhørende materialer
Alt i værktøj ect.**

Med vores professionelle kendskab til de produkter vi forhandler, vil det være os en glæde at kunne yde Dem en ordentlig service fremover.

**J&M Handel Aps. Silovej 32 E+F DK 2690 Karlslunde
Tlf.: 7015 3620 Fax: 7015 3630 www.jmhandel.dk E-mail: info@jmhandel.dk**

Rundvisning i Erichsens Palæ, Danske Banks hovedsæde

Holmens Kanal 2

12. oktober 2006 kl.16.50

præcis dørene lukkes

**En introduktion til Bogolan teknikken samt en visuel og
sanselig skildring af Malis traditionelle og moderne Bogolanfini
tekstiler**

Konservatorskolen

24. januar 2007 kl.16.30